T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/66
KARAR NO : 2024/132
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un 39/3 ve Ek 2/3.a maddeleri uyarınca verilen idari para cezasının iptal edilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. K.
Vekili : Av. H. E.
Davalı : Trabzon Valiliği-Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Trabzon Valiliği Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce yapılan denetim sırasında, 61 .. 577 plaka sayılı aracın ilgili belediyeden çalışma izni/ruhsatı almadan yolcu taşıdığının tespit edildiğinden bahisle, araç sürücüsü davacı adına 29/11/2023 tarih veMB-23537031 seri-sıra nolu trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlenerek, 2918 sayılıKarayolları Trafik Kanunu'nun 39/3 ve EK-2/3-a maddeleri uyarınca 21.989 TL idari para cezası verilmiş; ayrıca araç trafikten men tutanağı ile de araç 60 gün trafikten men edilerek muhafaza altına alınmıştır.

2. Davacı vekili idari para cezasının ve aracın 60 gün trafikten men tutanağının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Trabzon 1. Sulh Ceza Hakimliği 01/12/2023 tarih ve D.İş.No. 2023/4993 sayılı kararı**ile, idari para cezasının iptali ile birlikte aracın trafikten men kararının da kaldırılmasının talep edilmesi nedeniyle, yapılan başvuruyu inceleme görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 3-a, 27/8, 28/1-b maddeleri uyarınca itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde 'İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür.' amir hükmü mevcuttur.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2017/317 Esas ve 2017/362 Karar sayılı içtihadında; 'Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Başvuru konusu olayda aracın trafikten men edilmesi cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olmadığı anlaşılmıştır.

Yargıtay 19. Ceza Dairesinin benzer konuda vermiş olduğu 2020/837 Esas ve 2021/5344 Karar sayılı içtihadında belirtildiği üzere; '5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan 'İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.' şeklindeki düzenleme karşısında; somut olayda, muteriz hakkında Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nce 29/11/2023 tarih ve MB 23537031 sayılı trafik idarî para cezası karar tutanağı düzenlendiği ve 61..577 plakalı aracın trafikten 60 gün süre ile men edildiği

ve muteriz vekili tarafından 30/11/2023 tarihli dilekçesi ile idari para cezasının iptali ile birlikte trafikten men kararının kaldırılmasını da talep etmesi nedeni ile başvuruyu inceleme görevinin idari yargı mercilerine ait olduğu anlaşıldığından, bu aşamada hakimliğimizin görevsizliğine (Başvurunun görev yönünden reddine) dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

Başvuranın, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünce 29/11/2023 tarih ve MB 23537031 seri ve sıra nolu numaralı trafik idari para cezasına ve aracın trafikten men kararının kaldırılmasına yönelik itirazının 5326 Sayılı Yasa 3-a, 27/8, 28/1-b hükümleri uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. Trabzon İdare Mahkemesi 26/12/2023 tarih ve E.2023/1457, K.2023/1802 sayılı kararıile,aracın şoförü olan davacıya para cezası verilmesi işlemine karşı ayrı, başka bir kişi adına kayıtlı olan aracın 60 gün süreyle trafikten men edilmesi işlemine karşı ilgili kişi tarafından ayrı dilekçe ile dava açılması gerektiğinden bahisle, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine uygun düzenlenmeyen dava dilekçesinin, aynı Kanun'un 5. maddesine uygun şekilde düzenlenerek, her bir işlem için ayrı ayrı dava açmakta serbest kalmak üzere reddine karar vermiştir.

6. Davacı vekili dilekçesini yenileyerek, sadece idari para cezasının iptali istemiyle dava açmıştır.

7. **Trabzon İdare Mahkemesi 12/01/2023 tarih ve E.2024/29, K.2024/54 sayılı kararı** ile, araç sürücüsü davacı adına idari para cezası uygulanmasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İYUK'un 15/1-(a) maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının sevk ve idaresinde bulunan 61 .. 577 plakalı araçla ilgili belediyeden izin ve ruhsat alınmaksızın belediye sınırları dahilinde yolcu taşımacılığı yapıldığından bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun EK-2/3-a maddesi uyarınca 21.989,00-TL para cezası verilmesine ilişkin 29.11.2023 tarih ve MB-23537031 sayılı işlemin tesis edildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacının sürücüsü olduğu 61 .. 577 plakalı araçla, ilgili belediyeden izin ve ruhsat alınmaksızın belediye sınırları dahilinde yolcu taşımacılığı yapıldığından bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun EK-2/3-a maddesi uyarınca araç sürücüsü davacıya 21.989,00-TL para cezası verilmesine ilişkin 29.11.2023 tarih ve MB-23537031 sayılı işlem ile aracın 60 gün süreyle trafikten men edilmesine ilişkin işlem tesis edilmesi üzerine davacı tarafından her iki işlemin iptali istemiyle Mahkememizde açılan davada verilen 26.12.2023 tarih ve E:2023/1457, K:2023/1802 sayılı kararı ile davacı adına tesis edilen para cezasına karşı davacı tarafından, aracın trafikten men edilmesine ilişkin işleme karşı ise işlemden dolayı menfaati ihlal edilen ve bu hususu belgeleriyle ortaya koyan kişi tarafından ayrı dilekçe ile dava açılmak üzere, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince dava dilekçesinin reddine karar verildiği, bunun üzerine davacı tarafından, kendisine 21.989,00-TL para cezası verilmesine ilişkin 29.11.2023 tarih ve MB-23537031 sayılı işlemin iptali istemiyle iş bu davanın açıldığı görülmektedir.

Bu durumda, 61 .. 577 plakalı aracın sürücüsü olan davacıya uygulanan trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşıldığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden ve 5326 sayılı Yasa'nın 27/8. maddesi kapsamında değerlendirilecek nitelikte davacı hakkında tesis edilmiş, idari yargının görev alanına giren ve dava konusu edilmiş başkaca bir işlem de bulunmadığından, idari para cezasına karşı açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü gereğince davanın görev yönünden reddine..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Sürücü belgelerine ait esaslar"* başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/16 md.)

Sürücü belgesi sahiplerinin, sürücü belgelerinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçlar ile Türk vatandaşlarının ve yabancıların dış ülkelerden aldıkları sürücü belgelerinin ülkemiz sürücü belgeleri ile değiştirilmesine ve dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleriyle ülkemizde araç kullanmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Sürücü belgesi sahiplerinin, sürücü belgelerinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçların dışındaki araçları sürmeleri yasaktır. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket eden sürücüye 700 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu kişilere araç kullandıran araç sahibine de tescil plakası üzerinden aynı miktarda idari para cezası verilir.

Sürücü belgeleri süreli olarak verilir. Belgelerin geçerlilik süreleri, yenilenmesinde aranacak şartlar ile diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bu şekilde yenilenen sürücü belgelerinden harç alınmaz. Geçerlilik süresi dolan sürücü belgesi ile araç kullanan sürücüye 343 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi geri alınır.

Dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri ile yönetmelikte belirtilen süre ve şartlara aykırı olarak araç kullananlar hakkında her seferinde 343 Türk Lirası idari para cezası verilir."

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Araçların tescil edildikleri amacın dışında kullanılması"* başlıklı Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/10/1996-4199/43 md.) (Değişik:18/10/2018-7148/26 md.)

Araçlarını motorlu araç tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmesine izin veren araç sahiplerine 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. (Mülga cümle:21/2/2019-7166/5 md.)(...)

(Ek fıkra:21/2/2019-7166/5 md.) Ayrıca, araç on beş gün süre ile trafikten menedilir.

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında ilgili belediyeden;

a) Çalışma izni/ruhsatı almadan,

b) Alınan izin/ruhsatta belirtilen faaliyet konusu dışında,

c) Alınan izin/ruhsatta belirtilen çalışma bölgesi/güzergâh dışında

belediye sınırları dâhilinde yolcu taşımak yasaktır. Bu fıkranın (a) bendine uymayanlara 5.010 Türk lirası, (b) bendine uymayanlara 2.018 Türk lirası, (c) bendine uymayanlara 1.002 Türk lirası idari para cezası verilir. Fiilin işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekerrürü hâlinde, bu fıkrada yer alan idari para cezaları iki kat olarak uygulanır.

İşleteni veya sahibi, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın aracın bu maddenin üçüncü fıkrasına aykırı olarak kullanılmaması hususunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür. Araç, bu maddenin üçüncü fıkrasının;

a) (a) bendinin ihlali hâlinde altmış gün,

b) (b) bendinin ihlali hâlinde otuz gün,

c) (c) bendinin ihlali hâlinde ise on beş gün

süreyle trafikten menedilir.

İlgili belediye tarafından tahdit veya tahsis kapsamına alınmış ve bu kapsamda verilmiş çalışma izninin/ruhsatının süresi bittiği hâlde, belediye sınırları dâhilinde yolcu taşıyan kişiye 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve eksikliği giderilinceye kadar araç trafikten menedilir.

Ayırıcı işareti bulunmayan üçüncü fıkra kapsamındaki araçlardan taşımacılık hizmeti alanlara da 334 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

10.5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 2918 sayılıKarayolları Trafik Kanunu'nun 39/3 ve Ek 2/3-a maddeleri uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

17. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

18. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

19. Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarınınkaldırılmasına karar verilmiştir.

20. Buna göre, Uyuşmazlık Mahkemesince aynı maddi olay nedeniyle ve aynı araç ile ilgili olarak verilen aracın trafikten men edilmesi kararına karşı, davacı veya araç maliki tarafından idari yargı yerinde dava açılıp açılmadığı hususu mahkemesinden sorulmuş, mahkemenin 16/02/2024 tarihli cevabi yazısında *"araç sahibi C. K. ya da şoför M. K. tarafından ayrıca aracın trafikten men edilmesine ilişkin dava açılmadığı"* bildirilmiştir.

21. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 2918 sayılı Kanun'un 39/3 ve Ek 2/3.a maddeleri uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Trabzon 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 01/12/2023 tarih ve D.İş.No. 2023/4993 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Trabzon 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 01/12/2023 tarih ve D.İş.No. 2023/4993 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN